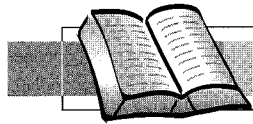

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

De taak van de Wegbereider

“En hij zal voor Hem heengaan, in de geest en de kracht van Elias, om te bekeren de harten van de vaderen tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen.”

(Lukas 1:17a)

Zacharias en Elisabeth zullen een zoon krijgen langs de weg van het wonder. Over zijn naam hoeven ze niet wakker te liggen. Hij zal Johannes heten. God is genadig. De spits van zijn werk zal niet op mensen, maar op de Heere gericht zijn. Het gaat in de eerste plaats om de verheerlijking van God. Hoewel Johannes zijn werk verrichten zal aan mensen, gaat het toch om de Heere. Dat is nog steeds de taak van dienaren des Woords en de bedoeling van Gods werk. Heel het leven van Johannes zal in dat teken staan. Hij zal voor Hem heengaan. Dat is anders dan Hem voor de voeten lopen zoals de discipelen soms deden en ook Gods kinderen soms doen. Toen de Kananese vrouw tot Jezus riep om hulp, zeiden de discipelen: Heere, laat haar van U want zij roept ons na. Welk één voorrecht als wij leren achter Hem aan te komen. Dat doet niet alleen zwijgen voor Hem. Dat doet de stoïcijn ook. Daar kan zoveel verzet onder liggen. De wereld zegt: je moet het maar nemen zoals het komt, er is toch niets aan te doen. Was het maar alleen de wereld die dit zegt. De Heere leert Zijn volk vereniging met Zijn wil.

Hij zal voor Zijn aangezicht heengaan om Hem met de vinger aan te wijzen. Ziet het Lam Gods dat de

zonde der wereld wegneemt. Steeds zal hij van zichzelf af- en naar Christus heenwijzen en Hem aanprijzen. Hij zal niet voor Hem gaan staan en anderen het zicht op Hem benemen. Als wij niet spreken over Hem en wijzen op Hem, staan wij zelf in het middelpunt en vinden wij onszelf toch wel heel belangrijk. Wat daarvan de oorzaak is? Zou het niet zijn omdat we dan zo weinig zien van Jezus' heerlijkheid en van onze walgelijkheid? Immers, als we daar werkelijk iets van zien, verstuiwen onze waangedachten als kaf voor de wind. Dan zullen we er ons over verwonderen dat Hij, Die door alle engelen wordt aanbeden, zo laag wilde afdalen en zo smartelijk wilde lijden om naar zulk een verdorven schepsel om te zien. Dan zullen we Hem nooit genoeg kunnen aanprijzen. Johannes zal voor de Christus heengaan in de geest van Elia. In heel zijn profetische werkzaamheid zal hij een tweede Elia zijn. Niet als kopie van Elia, maar als eigen persoonlijkheid. Hij zal geen wonderen doen als Elia, maar hij zal wel evenals Elia aangevuurd worden door de Heilige Geest. Evenals Elia zal hij boetgezant zijn. Hij zal de eiegenrechtige joden toeroepen: 'De bijl ligt ook alrede aan de wortel der bomen; alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uit-

gehouden en in het vuur geworpen'. Hij zal echter niet een eenzijdige gerichtsprediking brengen, hij zal ook de neergebogenen oprichten. Allen, die ontdekt werden aan hun doemschuld en oprecht hun zonden belijden, zal hij als bij de hand nemen en leiden tot Christus als het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt. Als het middel in de hand van de Heilige Geest moet Johannes plaats maken voor de Zaligmaker. En wat is dat nodig. Maar wat hebben we daar veel op tegen. Wij willen vertroost, bemoedigd en opgebouwd worden. Maar op welke grond? Van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen? Of op onze verandering, bekering en bevinding? Kan dat onze schuld wegnemen of kunnen we daardoor met God verzoend worden? Al staan de oprechten naar waarheid, toch blijft de ontdekkende bearbeiding van de Heilige Geest voor hen zo nodig. Als het ontdekkend element in de prediking wordt gemist, wordt de eigen-gerechtigde mens gestreeld, maar worden Gods kinderen bedroefd. Ook voor hen moet in de prediking voortdurend afgedaald worden in de

Inhoud

Meditatie:	
De taak van de Wegbereider . . .	1
Juist kwam de kast gereed... . . .	2
Van Overzee:	
Een blijvende Vriend	4
De waarde van het Woord (4) . . .	5
Kerknieuws	7
Berichten	7
Predikbeurten	8

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
F. Bolstraat 12, 2981 CC Ridderkerk
tel. 0180-425915.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgeld: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Friso Hof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:
Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:
Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

diepte van onze verlorenheid, opdat Christus al meer dierbaar en noodzakelijk zal worden.

Niet alleen tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking. Ook zal Johannes de harten van de vaders bekeren tot de kinderen. De engel citeert deze woorden uit Maleachi 4. De profeet sluit zijn boek ermee af. Het zijn de laatste woorden in het Oude Testament. Dat met de vaders de aartsvaders bedoeld worden of dat de werkzaamheid van Johannes zou bestaan in het herstellen van gebroken gezinsverhoudingen zijn verklaringen die in het Evangelie geen steun vinden. Hij zal velen van de kinderen Israëls bekeren tot de Heere, hun God. En bekering is levensvernieuwing, opwekking uit de geestelijke dood. En die bekering tot God heeft als vrucht: bekering of toewending van de harten van de vaders tot de kinderen. Als jongeren tot God bekeerd worden, dan worden de harten van Gods kinderen tot hen gewend. Dan krijgen zij een plaats in de harten van Gods volk. Welk een innerlijke blijdschap hebben zij als zij mogen horen hoe jongeren door het Woord van God gegrepen zijn en worstelen met de levensvraag: Hoe kom ik met God verzoend?

Of als zij mogen horen wat die jongeren in de Heere Jezus hebben mogen zien. Dat is voor hen gebedsverhoring en daarvoor danken en prijzen zij de Heere. En als keerzijde daarvan zal er bekering komen van de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid van de rechtvaardigen. Bij de voorzichtigheid van de rechtvaardigen moeten we denken aan de godvruchtige levenswandel van Gods volk. Zulk een leven kon de jongeren in hun eertijds niet bekoren. Maar als zij tot bekering komen, krijgen ze zulk een achting voor Gods volk, dat zij begeren ook zo te leven en gaarne door hen onderwezen willen worden. Genade overbruggt alle generaties. De prediking van Johannes is velen tot zegen geweest. Voor de eersten van wie het beschreven is, werd het Kerstfeest op de dag toen zij uit de mond van Johannes hoorden: Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt... en het was omtrent de tiende ure. Ook in uw leven? Met minder zal het niet kunnen. Schenke de Heere ons zo het Kerstfeest te mogen herdenken en de vrucht ervan te mogen beleven.

Leiderdorp,

ds. R. Boogaard.

Juist kwam de kast gereed...

Het lijkt alweer zo'n lange tijd geleden, die zaterdag de 26^e januari. Voor het eerst in jaren was de kerk aan de Boezemsingel weer eens overvol. Plechtig en gedragen klonk het zingen door de oude kerk: 'Laat ieder 's HEEREN goedheid loven, want goed is d' Oppermajesteit!' Onze Theologische School bestond 75 jaar. In verschillende toespraken werd dit feit herdacht. Velen zien met een goede herinnering op die zaterdag in januari terug. In een tijd waarin het soms lijkt of geen twee mensen meer in vrede samen kunnen gaan, werd een grote saamhorigheid gevoeld en een krachtige onderlinge verbondenheid ervaren. Ik zeg geen woord teveel als ik beweer dat er ook *liefde* werd gevoeld: liefde voor onze School, liefde voor de gemeenten en juist ook liefde voor de prediking die vanouds onder ons werd gebracht.

Het was een dag om door bemoedigd te worden.

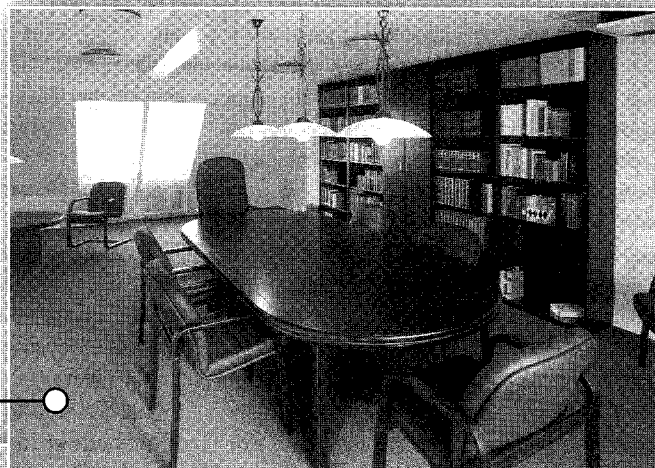
Bemoedigend was ook het feit dat de kerkenraad van de gemeente van Capelle aan den IJssel West het initiatief had genomen om een inzameling te houden onder alle gemeenten. Doel daarvan was het aanschaffen van nieuwe meubels voor de lesruimten en de 'koffiekamer'. We werden in onze verwachtingen niet beschaamd: in totaal werd een bedrag van 38.326,63 euro bijeengebracht. Veruit het grootste deel van dit bedrag werd gevormd door de opbrengst van in de gemeenten gehouden collecten of door kerkenraden geschonken giften. Een kleiner deel kwam van giften van particulieren en 1.148,74 euro was afkomstig van onze Noord-Amerikaanse zustergemeenten. Al met al een mooi bedrag: omgerekend 84.460,78 gul-

Het vernieuwde interieur van de Theologische School te Rotterdam

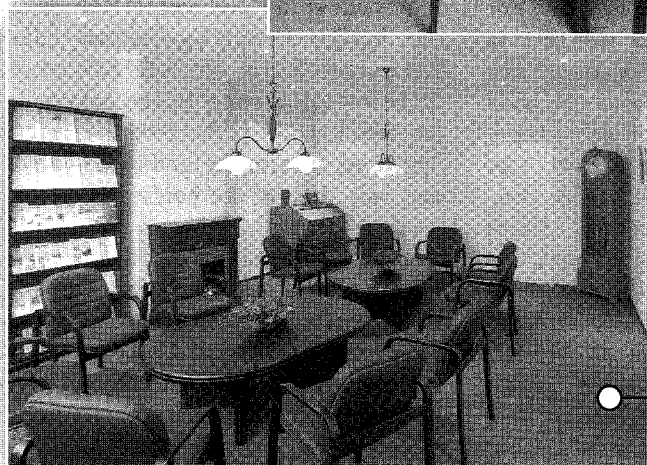
den! Ik heb nog eens in oude jaargangen van *De Saambinder* zitten bladeren om te lezen hoe het allemaal is gegaan in de maanden toen onze school werd geopend, zo rond 1926. Het heeft ds. G.H. Kersten niet alleen heel wat inspanning gekost om onze gemeenten te winnen voor de gedachte van de noodzaak van een grondige opleiding voor de dienst des Woords, maar hij heeft ook veel moeite moeten doen om de nodige gelden voor de inrichting van de leslokalen bijeen te brengen. Er zijn in de oude Saambinders wat dit betreft soms treffende uitspraken te vinden. Zo lezen we in het nummer van 14 oktober 1926:

'Juist kwam de kast gereed. Die alleen meer kost dan alles wat voor geheel de meubilering is bijeengebracht. Het is misschien niet zeer bemoedigend, dat ik dit zeg, maar toch is het zoo; en dan wil je wel eens met elkander over de zaken spreken ook. De school is niet van mij, doch van de Geref. Gemeenten, gezamenlijk. Toch zijn de gehouden collecten alleen bestemd tot dekking van kosten van het geven van lessen; en aan die voor het houden van vergaderingen; en tot ondersteuning van hulpbehoevende studenten verbonden. Daarvoor zijn die collecten hard noodig. Maar er komt van al het geld in de gemeenten gecollec-teerd, geen cent ten goede aan de school als zoodanig; geen cent. Die school zou er komen uit vrije giften; de meubilering moet uit vrije giften betaald; het onderhoud eveneens uit vrije giften bestreden. Ziet, vrienden, daarom zit ik wat te tobben over de meubeltjes. Komt, laat ons nu niet alleen staan...'

Het zal duidelijk zijn dat het geld voor de eerste meubels in onze School er niet zonder moeite is gekomen. De situatie is nu drastisch veranderd. Niet alleen is het zo dat de bij het Curatorium binnenkomende gelden nu wél (mede) voor de inrichting van de School mogen worden besteed – maar het inzamelen van het geld heeft ook heel wat minder voeten in aarde gehad dan toen. Ronduit gegriefd toonde ds. Kersten zich toen hij op 11 november 1926 opmerkte dat een lezer hem had geschreven: 'Dominé, zet u er nu eens in, wat ú gegeven hebt!' Deze lezer werd kennelijk niet gehinderd door een teveel aan schroom. Brutale mensen zijn er altijd geweest... Het antwoord van

*Lesruimte van
ds. L. Blok.*

*Ontmoetings-
ruimte.*

*Lesruimte van
ds. A. Moerkerken.*

*Lesruimte van
ds. G.J. van Aalst.*

ds. Kersten aan deze man is heel lezenswaardig. Ik citeer:

'Dat doe ik niet. Ik zou niet gaarne anderen opwekken voor zeker doel te geven en zelf de hand op de zak houden. Ieder, die dergelijke dingen bij de hand gehad heeft, weet het wel; je moet zelf voorop. Maar dat gaat toch de groote wereld niet aan? Hebben die vrienden niet gelezen van dat soort menschen, dat voor zich liet trompetten? (...) Wat wij geven, hebben wij den Heere te geven en niet den menschen. Indien dat verstaan werd, wij zouden met wat buurman doet weinig van doen hebben; ons met zijn gierigheid niet dekken en ervaren dat het zaliger is te geven dan te ontvangen. Daarin schiet ik te kort; en gij? Toch begeer ik er iets van te beoefenen. En het bedroeft mij meermalen (omdat ik er wèl mee te maken heb) dat voor den dienst des Heeren zoo weinig over is. Ik weet wel iets van de zorgen der groote gezinnen; maar ik weet ook iets van de opgevoerde levensbehoeften; kleeding; sigaren; cigaretten; chocolade ... reken eens! Zeg nu niet: 'Jij gunt een arm mensch niks', want dat is onwaar. Doch ik heb een parallel getrokken, en toen ben ik tot het besluit gekomen dat een preek getaxeerd wordt gemiddeld op drie centen; een sigaar kost acht centen. De waarde van een preek staat bij velen beneden een sigaar! (...) Ik doe niets tekort aan den verschuldigden dank jegens degenen die wat afstonden. Wat gegeven is voor de Theologische School is een bagatel...'

Dat loog er niet om. En dan te bedenken dat ds. Kersten twee duizend gulden voor het meubilair nodig had! Gelukkig behoeven we zó nu niet meer te schrijven. Wat gegeven werd rond de dagen van het 75-jarig jubileum was waarlijk wel meer dan een bagatel. Maar van die ruim 38.000 euro moest dan ook wel het een en ander worden gedaan. Nieuw meubilair op oude vloerbedekking staat niet zo netjes. Het bestaande behang paste niet goed bij de nieuwe vloerbedekking... Wat de verlichting betreft: we moesten het tot dusver stellen met kil neon-licht, waarvan de buizen soms hinderlijk bromden. U voelt het al aan: van het een kwam het ander...

De drie docenten, bijgestaan door onze bibliothecaris, gingen er in dit voorjaar een dag op uit om hun licht

op te steken in verschillende meubelzaken. Het werd een afmattende dag, dat mag u gerust weten. In de avond konden we nog wel een tafel van een stoel onderscheiden, maar daar is dan ook alles mee gezegd. We vonden in het verre Yerseke wat we zochten. Het was een aangename verrassing voor ons, toen de firma BÉWÉ te Hasselt ons toezegde de vloerbedekking te willen schenken en de firma Bekwatex te Genemuiden beloofde deze gratis te leggen.

Aanvankelijk was het de bedoeling geweest de hele renovatie in de zomervakantie te doen plaats vinden. Dat bleek niet haalbaar – en dat bracht een probleem met zich mee. Want dat behangen en het leggen van vloerbedekking niet samen kan gaan met het geven van lessen, zal ieder wel duidelijk zijn. Nu is de School in de herfst altijd twee weken gesloten: één week voor de herfstvakantie en één week waarin de landelijke dankdag valt. Tussen die beide weken lag week 44, waarin gewoon les moest worden gegeven. Omdat de hele operatie zeker drie weken zou vergen, heeft zich het opzienbarende feit voorgedaan dat in die week de lessen kerkrecht in de consistoriekamer van de kerk werden gegeven en de dogmatiek in het catechisatielokaal, terwijl de rector met zijn studenten afdaalde naar de keldergewelven van de school. Het was behelpen, maar het ging best. Veel en veel zwaarder dan de docenten had onze bibliothecaris het. De heer M. Bal heeft eerst alle boeken uit de lesruimten naar beneden gedragen, de lange trappen af. Na de inrichting van de lokalen

moesten de honderden boeken weer naar boven... Bovendien was hij belast met de coördinatie van het geheel en moest hij erop toezien dat de aannemer, de electricien, de schilder, de stoffeerder en de meubelleverancier precies op de juiste tijd kwamen opdagen en precies in de juiste volgorde. Wat dat aan hoofdbrekens en organisatievermogen met zich meebrengt, weet alleen hij die het wel eens heeft moeten doen.

Wat is het een karwei geweest! Wéér trof me een stukje van de hand van ds. Kersten, ditmaal uit *De Saambinder* van 25 november 1926. Ik citeer:

'Het is alles nog een ijselijke warboel in het gebouw. Timmerman; metselaar; stukadoor; schilder; terrazzoarbeiders, ik weet niet wat meer daar allemaal dooreen woelt om het gebouw in gereedheid te brengen. Ook de meubelmaker is druk met tafels en stoelen...'

Ja, zo was het in 1926 – en zo was het in 2002. Maar het is gereed gekomen, juist op tijd. Het resultaat kunt op enkele foto's zien. Ons past namens de curatoren, de docenten en de studenten van onze School een woord van hartelijke dank, in de eerste plaats aan de velen die dit alles door middel van een financiële bijdrage hebben mogelijk gemaakt. En vervolgens aan allen die op een of andere wijze aan de verfraaiing van ons schoolgebouw hebben bijgedragen. We zijn er heel blij mee en hopen er onder 's Heeren zegen een goed gebruik van te mogen maken.

Capelle aan den IJssel,

ds. A. Moerkerken

Van Overzee

Een blijvende Vriend

Ons leven is als gras, als een bloem des velds, also bloeit zij. Als de wind erover gegaan is, zo is zij niet meer, en haar plaats kent haar niet meer. Dat is ook hier vorige week weer werkelijkheid gebleken. Een geliefde vriend is de weg gegaan van alle vlees. Kort was hij maar ziek,

toen na een schijnbaar geringe operatie complicaties optraden waaraan hij zaterdagmorgen vroeg overleden is. Hij ging heen, een zeer bedroefde familie achterlatend.

Al vele jaren geleden hebben we deze vriend voor het eerst ontmoet. Vaak hebben we er gelogeerd, als er

kerkelijke vergaderingen in Grand Rapids waren of als we er een zondag voorgingen. Nu wonen we hier alweer zes en een half jaar en de tijd is voorbijgevlogen, maar de vriendschapsbanden zijn gebleven. Maar ook is nu hieraan zo onverwacht een einde gekomen. We zullen maar niet veel over hem schrijven. Dat zou hij zelf allerminst gewild hebben. Hij was een stille man, zonder pretenaties. Een enkele maal, als we soms een eindje samen opliepen, liet hij wel eens iets van zijn innerlijk zien. Ook van zijn uitzien en verlangens, en soms de hoop die hij had. Hij kon er gelukkig geen grond van maken en hij bleef een arme topper.

Nu is hij er niet meer. De overledene laat een grote lege plaats achter in zijn familie en onder zijn vrienden. Velen zullen hem missen en hebben van het nieuws van zijn overlijden met verslagenheid kennis genomen. Zondagmorgen heb ik mogen spreken van Mattheüs 19: 27-29: Toen antwoordde Petrus en zeide tot Hem: 'Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd; wat zal ons dan geworden? En Jezus zeide tot hen: 'Voorwaar Ik zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op den troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls. En zo wie zal verlaten hebben, huizen, of broeders, of zusters, of vader of moeder of vrouw, of kinderen, of akkers, om Mijns Naams wil, die zal honderdvoud ontvangen en het eeuwige leven beërven.'

Niet ieder zal letterlijk dit alles moeten achterlaten. Soms wordt dit offer wél gevraagd. Maar voor allen die in waarheid het Lam mogen volgen, waar Hij ook heen gaat, geldt dat zij alles schade en drek leren achten buiten Christus. De verheerlijkte Middelaar, de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, zal de hoogste plaats in hun leven moeten innemen. De rijke jongeling bezat veel, maar hij miste de liefde. En alleen de liefde Gods, in het hart uitgestort door de Heilige Geest, zal ons onvoorwaardelijk Hem doen volgen, met verloochening van onszelf.

De dichter getuigde ervan in Psalm 45: 11 en 12: 'Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis. Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoon-

heid; dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder.' Dat volgen van de Koning houdt heel wat in. Het betekent een stervensweg, een weg tegen ons vlees en bloed, maar dat kan ook het koninkrijk niet beërven. Johannes de Doper getuigde ervan: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden.' Een andere weg tot de heerlijkheid is er niet. Christus heeft Zichzelf vernederd tot de dood des kruises. Hij heeft Zichzelf volkomen verloochend, heeft alles verlaten, en heeft aan het hout der schande willen hangen en is afgedaald in de duisternis van Godsverlating, opdat een wederhorig volk weer bij Hem zou mogen wonen.

O, als we maar iets mogen zien van Zijn gewilligheid, Zijn volkomen overgave, Zijn diepe vernedering, van de weg die Hij wilde gaan voor Godverlaters, dan is er verwondering. Dan kunnen we ook door genade onszelf verloochenen, ons kruis dagelijks opnemen en Hem nawandelen door bezaaide en onbezaaide wegen. Een *vriend* werd weggenomen van ons. We hebben hem mogen begraven met Psalm 66:20: 'Geloofd zij God, Die mijn gebed niet heeft afgewend, noch Zijn goedertierenheid van mij.' Er was heel veel belangstelling. De Heere gaf genade en eer. Hij gaf getuigenis aan Zijn eigen werk. En dan geeft Hij ook een boodschap. Mocht het geweest zijn tot troost en tot bemoediging, ook van andere arme bedelaren, maar ook tot bekering van hen die voor eigen rekening, vervreemd van God en onbekeerd, voortreizen naar Gods rechterstoel. Wat zou dat groot zijn. De Heere zij de bedroefde familie nabij. Scheiden doet pijn, ook als vriendschapsbanden doorgesneden worden. We lezen in Gods Woord

van een *Vriend*, een Liefhebber Die meer aankleeft dan een broeder. Zeker, het wordt wel leger hier op aarde, maar hier beneden is het immers niet. Wij zouden van de woestijnreis nog wel graag een gezellige vakantiereis willen maken, maar dat zal niet gaan. 'Ik ben o Heere, een vreemdeling hier beneên.' En toch nog veel te weinig een vreemdeling.

Toch, *deze Vriend* verlaat Zijn kerk niet. Hij verbindt Zijn Sion maar nauwer aan elkaar in deze zo donkere tijd van vervlakking en verwarring, waarin wij leven met onze kinderen. Bovenal doe Hij de gemeenschap met Hemzelf, de verhoogde Middelaar, Die blank en rood is en de banier draagt boven tienduizend, maar zoeken en beoefenen. De Heere kan het in alle omstandigheden, ook van verdriet en gemis, met Zichzelf goed maken. De strijd kan zwaar zijn, de vijanden zijn machtig en veel, maar nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven. Kom, houd een weinig moed, vermoeide en bedrukte Zioniet. Wat er ook wegvault, Jezus leeft en Hij gedenkt aan Zijn verbond. De reis is maar kort en al gaat het door de woestijn en door de onmogelijkheden, straks komen de zwervers thuis om nooit meer te zondigen, nooit meer af te zwerven, maar eeuwig Hem te bewonderen, en te bedoelen, Die hen met Zijn bloed gekocht en veilig en getrouw geleid en bewaard heeft. *Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan.*

Dat mag de lofzang van deze woestijnreizigers wel eens zijn.

Een hartelijke groet uit
Grand Rapids, ds. C. Vogelaar

De waarde van het Woord

(4)

Geschiedenis en heilsgeschiedenis

We zijn toegekomen aan ons laatste artikel over het schriftgezag. Het is goed om van de inspiratie wat contouren te noemen. Dan hebben we als vanzelf een antwoord op gedachten als die van Ouweneel en Loonstra.

De Schrift is ons van God gegeven. De Heilige Geest is de eigenlijke

Auteur van alle bijbelboeken. Alle bijbelboeken zijn dus van gelijk gewicht. Van Gods Geest doortrokken. Wat is daar de reikwijdte van? Gaat de inspiratie over geestelijk onderwijs? Ja, Gods Woord wijst ons op de Christus. Gaat de inspiratie over concrete geschiedenissen? Ja, een paar voorbeelden. Petrus schrijft dat de ezelin van Bileam sprak. Lukas weet dat de vrouw van

Lot veranderd werd in een zoutpielaar. Geschiedenissen die de heilsboodschap verkondigen.

De geschiedenis is heilsgeschiedenis. Zij laat zien dat God inderdaad in het leven van mensen binnentreedt. Inderdaad, ook in hun tijd en gewoonten. Nu moeten we oppassen voor een misverstand. De Schrift is daarmee *niet tijdgebonden*. Niet opgesloten in die tijd van vroeger, die we eerst eraf zouden moeten pellen om tot de kern te komen. Nee, zo niet. Waarom niet? Het gewoon menselijke is mede dienstbaar gemaakt aan de gedachten Gods. Daardoor vormen boodschap en kontekst een geheel. Onlosmakelijk. Natuurlijk, kennis van de gebruiken en gewoonten kan de boodschap verhelderen voor ons. Dan pellen we niet wat weg. Maar we stellen er wat bij, ter verduidelijking. Wat is de boodschap van de Schrift? 'Deze zijn geschreven, opdat ge gelooft dat Jezus is de Christus, de Zone Gods' (Johannes 20:31). Treffend zegt artikel 7 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis: '*al hetgeen men schuldig is te geloven om zalig te worden, wordt daarin genoegzaam geleerd*'. Daarin belijdt de kerk dat Schrift norm is voor het geloof. Het historisch geloof in de Christus staat en valt met de feiten die in de geschiedenissen beschreven worden.

De geschiedenis in de Bijbel is heilsgeschiedenis. Wat betekent dat? Wel, dat de geschiedenissen uit bijvoorbeeld de uittocht geen vaderlandse geschiedenis van Israël vormen, maar dat met die geschiedenis ons getoond wordt Wie God in Zijn verlossend handelen is. Heilsgeschiedenis is geen vaderlandse geschiedenis. Wij moeten haar ook niet beoordelen naar onze maatstaven van deugdelijke geschiedschrijving. Nee, inderdaad, de Bijbelschrijvers waren geen westerse wetenschappers. Juist dáárom mogen ze niet op de eisen van ons huidige wetenschappelijk inzicht afgerekend worden.

Gewone taal

De bijbelschrijvers schreven gewone taal. De zon komt op en gaat onder. Ooit heeft hij stil gestaan. Ze spreken over de aarde als het centrum van Gods schepping. Maar daarmee doen ze geen keuze voor of tegen het wereldbeeld van Copernicus. De Schrift bemoeit zich niet met weten-

schap als zodanig. Christus heeft zich nooit uitgesproken over het gebied van wetenschap, handel of kunst. Wij doen de Schrift geen recht, wanneer wij haar desondanks met een wetenschappelijk-kritische bril op willen lezen, ontmythologiseren en kontekstualiseren. Dan komen we niet achter de waarheid en de waarde van de Schrift. Al de Schrift is ons van God gegeven. De Heilige Geest is de eigenlijke Auteur van alle bijbelboeken. Alle bijbelboeken zijn dus van gelijk gewicht. Van Gods Geest doortrokken. Er zijn geen graden in inspiratie. De Schrift stelt ook geen grenzen aan haar gezag. Daarmee valt de onderscheiding tussen centrum en rand weg. Dat betekent nog niet dat alle uitspraken van gelijk gewicht zijn. De Tien Geboden hebben een heel andere *bedoeling* dan een geslachtsregister. De Tien Geboden hebben ook een andere *reikwijdte*. Het leven van Christus heeft ook een ander gewicht dan het leven van Demas. Zo heeft alles in de Schrift zijn eigen plek. En het geheel laat ons zien Wie God is en welke gang de heilsgeschiedenis maakt. Op alle mogelijke manieren wordt ons telkens gewezen op de Christus Die komen zou, Die gekomen is en Die nog komen zal.

Oneffenheden?

Maar hoe zit het nu met oneffenheden? Wel, juist door de inspiratie van de Schrift wordt ons een belangrijke regel in de Schriftuitleg aangegeven: De Schrift is haar eigen uitlegger. Dat betekent dat oneffenheden niet als een onderlinge correctie opgevat moeten worden. Om een voorbeeld te geven, het reukofferaltaar stond volgens het Oude Testament voor het heilige, voor het voorhangsel. Maar volgens de schrijver van de Hebrëënbrieff stond het achter het voorhangsel, in het heilige der heilige. Verschillende mogelijkheden doen zich voor. Men zegt dat het reukofferaltaar zo belangrijk werd geacht, dat men het stelde in het heilige der heilige. Of dat 'reukofferaltaar' verkeerd vertaald is. Eigenlijk had er wierookvat moeten staan. Dan gaan we oneffenheden oplossen via harmonisatie. En dat mag op zich wel. Toch blijven deze oplossingen vaak wat gekunstelds hebben. Wat dan? We moeten erkennen dat ons verstand verduis-

terd is! Niet de Schrift is onduidelijk, wij zijn het. Eén van de eigenschappen van de Schrift is haar perspicuitas, haar duidelijkheid. Maar wij bevatten lang niet alles. Toch is en blijft de Schrift duidelijk. Duidelijk wijst zij de weg der zaligheid aan. Ook al doorgronden wij lang niet alles. Bijvoorbeeld de Goddelijke Drie-eenheid. Toch hebben we eerbied voor de Schrift. Dat is de praktische doorvertaling van eerbied voor het Woord. Het is niet gepast dat wij met onze theorieën boven het Woord gaan staan.

Waarom het Woord?

Tenslotte: waarom hebben we het Woord? Om geheiligde omgang te mogen krijgen met de Heere. Op wie ziet de Heere? Op wie wetenschappelijk verantwoord de Bijbel leest? Op wie kritisch leest? Nee, we lezen in Jesaja 66:2: 'Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft.' Béven voor het Woord! Woord betekent in het Hebreeuws ook wel daad. Wie voor Gods daden beeft. Een van Zijn daden is het geven van het Woord. Wie beeft voor God, op hem ziet God. Wie voor Mijn Woord beeft. Wie van harte valt voor het veroordelende woord: 'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is, om dat te doen.' Dan is het Woord een tweesnijdend scherp zwaard, dat onze gedachten en daden veroordeeld. Want wij wijken af van Zijn Woord en wil en wet. Dan wijst het Woord ons tekort aan, werkt het een Godsgemis.

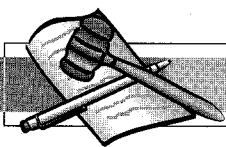
Die voor Mijn Woord beeft. Wat is dat beven precies? Angstig wegvlugten, verteerd door de straf die zal volgen op zonde en schuld? Nee, het grondwoord beven heeft niet de betekenis van bevend wegvlugten. Maar juist het tegenovergestelde: al bevend komen! Bevende, omdat we bij God, onze Schepper en Rechter in de schuld staan. Maar dan toch ... komen. We hebben het Woord gekregen, opdat we geloven zouden dat Jezus Christus Gods Zoon is, Die kan redden van het verderf. Het Woord toont de Christus, leert dat Hij de Parel van grote waarde is. Een Parel Die we missen en niet missen kunnen. Armen worden door Woord en Geest met goederen vervuld, mogen kopen zonder geld, leren dat de prijs door Christus volkomen betaald is.

Zo werkt God door Woord en Geest Godsvreze. Een heilig ontzag voor alles wat God en met Zijn dienst te maken heeft. Want God is rechtvaardig en trouw. Zal Ik het spreken en niet doen? Wie zijn wij om dan onze

vraagtekens te zetten achter de boeken, die God ons in Zijn goedheid gegeven heeft? Op deze zal Ik zien, die voor Mijn Woord beeft.

Gouda,

J.J. Grandia.

Kerknieuws

Beroepen:

te Doetinchem en te Vlaardingen: ds. W. Visscher te Amersfoort;
te Emmeloord, te Kruiningen en te Rilland-Bath: ds. M. Karens te Werkendam;
te Moerkapelle: ds. P. Mulder te Dordrecht;
te St. Annaland: ds. C. Neele te Aagtekerke;
te Vlissingen: ds. C.G. Vreugdenhil te Groningen.

Bedankt:

voor Aalst en voor Lisse: ds. G.J.N. Moens te Goes;
voor Sunnyside (U.S.A.): ds. C. Vogelaar te Grand-Rapids, Beckwith-Ave (U.S.A.);
voor Wolphaartsdijk: ds. M. Mondria te Waardenburg;
voor Zwolle: ds. W. Visscher te Amersfoort.

KERKELIJK JAARBOEK GEMEENTE VEENENDAAL

Met ingang van 16 december is de nieuwe scriba: De heer H.A. van Zetten
Ebbenhorst 18b, 3905 VA Veenendaal
Telefoon 0318 - 51 12 82

GEMEENTE NAALDWIJK

De Geref. Gemeente te Naaldwijk heeft een andere koster, t.w.:
J. de Rijke
Van Beuningestraat 13,
2676 CX Maasdijk, Tel. 0174 - 512176

GEMEENTE AMERSFOORT

Met ingang van **1 januari 2003** is tot scriba benoemd **ouderling J. van der Meer**. Zijn adres is: Hazeleger 1
3871 CT Hoevelaken, Tel. 033-2537145

PASTORIEVREUGDE

Het is een voorrecht dat niet zovelen beschoren is, 60 jaar getrouwd te zijn. Door Gods goedheid mag op 16 december D.V. dit feit in stilte herdacht worden in de "pastorie" van Kloetinge, Langeweide 24, 4481 CP. Onze geëmeriteerde ambtsbroeder **ds. A. F. Honkoop** en zijn echtgenote **mevrouw M. Honkoop-Barel** willen we vanuit de lezerskring van de Saambinder hiermee van harte feliciteren. Samen met zijn kinderen (achter)kleinkinderen wensen we hen met elkaar een goede dag toe. De vader van de bruidegom, ds. P.

Honkoop sr., bevestigde het huwelijk van zijn zoon en schoondochter met de woorden uit 2 Sam. 6 vers 11b "...en de HEERE zegende Obed-Edom en zijn ganse huis". De onveranderlijke Verbondsjehova schonk kennelijk Zijn zegen. Niet vanwege de waardigheid van Obed-Edom, ook niet van zijn huis, maar alleen vanwege de ark, het teken van Gods genadige tegenwoordigheid in Christus, daarom alleen. Wat een voorrecht om dichtbij deze ark te mogen leven. Wat kunnen we onze broeder en zijn vrouw in het klimmen van de jaren beter toewensen dan dat? Dichtbij de ark, zicht op de ark met alle vragen van hart en huis. De ark die – ondanks het hoge water – zelfs in de Jordaan bleef staan... Deze verbondsgezen vergezelle hen rijkelijk op de verdere reis door de woestijn, naar de Jordaan en... er doorheen. Zestig huwelijksjaren, zestig levensjaren, van 1942 tot 2002. Van deze jaren heeft hij sinds 1953 onze gemeenten met inzet van al zijn krachten en gaven mogen dienen. De gemeenten in hun geheel, niet alleen de vijf gemeenten waaraan hij respectievelijk verbonden werd, maar in allerlei verban-

den en geledingen. Hoezeer zijn vrouw daarin op de achtergrond het hare heeft mogen bijdragen! "Uw heerlijkheid en goddelijke kracht..." uit Psalm 145 blijven alleen maar over.

Pastoriezorgen

Graag nemen we als redactie dit schrijven van onze ambtsbroeder op onder deze rubriek:

"Na twee maanden geen chemokuren gehad te hebben, dacht ik opnieuw daarmee te moeten beginnen. Gelukkig is dat niet het geval. De tumor is tot rust gekomen. Het bloed was nog hetzelfde als twee maanden geleden. De dokter oordeelde dan ook weer: twee maanden geen chemokuren en dan opnieuw bezien. Dat was een grote opluchting voor mij. Want ik zag er erg tegen op. Ook in dezen mocht ik de goede hand van mijn God over mij zien. Waar we weer de Kerstdagen en de jaarwisseling voor ons hebben, wensen wij u allen goede en gezegende Kerstdagen en de jaarwisseling voor ons hebben, wensen wij u allen goede en gezegende Kerstdagen als ook de beste wensen voor het nieuwe jaar. David vraagt in Psalm 4: "Wie zal ons het goede doen zien?". Het antwoord hierop in de Heilige Schrift is: **God!** We verdienen alleen Zijn toorn en toch heeft Hij ons het goede gegeven, namelijk in Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus. Dit goede kent geen grenzen, noch voor de tijd, noch voor de eeuwigheid. Dat hebben we van node en dat steeds weer. Hetgeen David in dezelfde Psalm bidt: "Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE".

Hartelijke groeten van
ds. F. Harinck,
Lek 60, 2911 GB
Nieuwerkerk a/d IJssel

Berichten

KERSTZANGAVOND IN VEENENDAAL

Op D.V. 21 december 2002 zal er een kerstzangavond worden gehouden in de Adventkerk, Vijftien Morgen 51 te Veenendaal. Aanvang 19.30 uur. Medewerking hieraan verlenen: Jeugdkoor "De kleine harp", Jongerenkoor "Nova Cantica" en Gemengd koor "Met hart en stem". Opening en meditatie worden verzorgd door ds. C. Sonneveld.

ISRAËLDAG DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL

Op D.V. zaterdag 28 december hoopt het Deputaatschap voor Israël haar jaarlijkse Israëldag te houden in de Adventkerk van de Gereformeerde Gemeente te Veenendaal, Vijftien morgen 51. Vanwege de verwachte opkomst is voor deze kerk gekozen, waar ook reeds enkele jaren de Bondsdag van de Bond van vrouwenverenigingen gehouden wordt.

Uit Zhitomir in Oekraïne zijn deze dag te gast Arkadi Margolis, voorganger van de Joods-christelijke gemeente aldaar en Irina Preshipa die onder doven werkt en voor het deputaatschap optreedt als tolk. Muzikale medewerking wordt verleend door het Jongerenkoor Chenanja uit Ede o.l.v. C. 't Jonk. De opening zal gedaan worden door de voorzitter van het Deputaatschap, ds. C.J. Meeuse. De predikanten Sonneveld en Visscher hopen inleidingen te houden over het werk in respectievelijk Israël en Oost-Europa. Ook zal een forumbespreking gehouden worden o.l.v. ds. W. Visscher. De sluiting zal verzorgd worden door ds. W. Silfhout. In de pauze is er een uitgebreide boekentafel en enkele andere verkoopstands. Het programma vangt aan om 10.00. Vanaf 9.15 uur is er koffie. We hopen de dag af te sluiten rond 16.00 uur. De toegang is vrij. Voor koffie en soep wordt gezorgd. Lunchpakket graag zelf meenemen.

We hopen weer vele belangstellenden, jong en oud, te ontmoeten.

EVANGELISATIE- EN KERSTZANGAVOND TE ZEIST

Op D.V. zaterdagavond 21 december 2002 zal er een Evangelisatie- en Kerstzangavond gehouden worden in onze kerk aan de Joubertlaan 5 (hoek Bergweg) te Zeist. De avond begint om **19.30 uur** en is omstreeks **21.15 uur** afgelopen.

De toegang is voor een ieder vrij.

Aan deze avond hopen mee te werken: Het jeugdkoor "de Rehobothzangers", het jongerenkoor "Cantilena" en het gem. koor "Sursum Corda". De opening zal verzorgd worden door ds. J.J. van Eckeveld, die tevens de meditatie zal houden.

KERSTZANGAVOND IN DE MARIA MAGDALENKERK TE GOES

Op D.V. zaterdag 14 december 2002 zal er een koor- en samenzangavond gehouden worden. Mannenkoor "Ethan" uit Yerseke en het Dirkslands Mannenkoor zullen hun medewerking verlenen.

De opbrengst is bestemd voor de jeugdbond van de Gereformeerde Gemeenten. Dhr. J.H. Mauritz hoopt een appèlwoord te spreken. De avond begint om 19.30 uur en de kerk is open vanaf 19.00 uur.

Toegang gratis.

ADVENTSZANGAVOND IN DE VREDEKERK IN ZOETERMEER

Op D.V. zaterdag 21 december is er in de Vredekerk (Europaweg) in Zoetermeer een adventszangavond.

Medewerkenden zijn: het mannenkoor „Dathen” uit Leiderdorp; het jeugdkoor „Looft den Heere” en het gem. koor „Deo Favente”, beide uit Zoetermeer.

Ouderling J.C. Heijboer heeft deze avond de leiding. De aanvang is 19.30 uur.

KERST-, KOOR- EN SAMENZANGAVOND TE AAGTEKERKE

D.V. 14 december is er een Kerst-, koor- en samenzangavond in de Geref. Gemeente te Aagtekerke. Opening door ds. C. Neele.

Medewerking verlenen jongerenkoor „Het kleinnood”; het jeugdkoor „Klein maar dapper” en het gemengd koor „De Lofstem”. Er wordt een collecte gehouden voor De Vluchtheuvel. Aanvang 19.30 uur. Toegang gratis.

KERSTZANGAVOND TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Op D.V. zaterdag 21 december zal er een Kerstzangavond worden gehouden in ons kerkgebouw, Buitendams 118. Aanvang: 19.30 uur. Medewerking verlenen: jeugdkoor "Harpe Davids", meisjeskoor "Talita" en gemengd koor "Harpe Davids" uit Hardinxveld-Giessendam. De algehele leiding is in handen van ds. W.J. Karels.

KERSTBIJEENKOMST WALCHEREN/ZEEUWSVLAANDEREN

D.V. zaterdag 21 december wordt er een Kerstbijeenkomst georganiseerd door

"Helpende Handen" VGGG afdeling Walcheren/ Zeeuws Vlaanderen in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Aagtekerke, Prelaatweg 17.

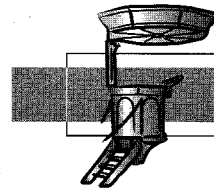
Na de opening door dhr. W. de Voogd wil Loes Coppoolse het Kerstverhaal vertellen. Het jongerenkoor "Het Kleinnood" uit Aagtekerke wil met en voor ons zingen.

Na afloop wordt u in de gelegenheid gesteld om wat te drinken.

KERSTZANGAVOND WOERDEN

D.V. vrijdag 20 december wordt er een kerstzangavond gehouden in de Bethlehemkerk te Woerden.

Opening: ds. W. Harinck. Medewerking verlenen: het dubbelkwartet "Magnificat" uit Gouda e.o.; Kinder- en Jeugdkoor "De Kleine Lofstem" uit Woerden en Gemengd koor "Preludium" uit Woerden, Aanvang 19.30 uur.

Predikbeurten

ZONDAG 15 DECEMBER 2002

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Neele en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. de Pater; Aalst 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.00 uur ds. Meeuse; Benthuizen 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. Boogaard; Berkenwoude 19.15 uur ds. v/d Net; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. van Boven; Delft 10.00 uur (H.A.) en 17.30 uur ds. Paul; Deventer 18.30 uur ds. Kleppe; Doetinchem 11.00 en 15.30 uur leesdienst (Meestersstraat 2); Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 19.00 uur ds. Brugge; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. Zippro; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 10.00 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 uur (H.A.) en 16.30 uur ds. Silfhout; Hilversum 10.00 en 18.00 uur ds. Sonneveld; Houten 11.00 en 16.30 uur ds. v/d Net; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. Kleppe; Kapelle-Biezelinge 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. Schot; Leerdam 10.00 en 18.00 uur dhr. de Heer; Lelystad 19.00 uur ds. Kattenberg; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J. Karels; Moerkapelle 19.00

uur ds. Clements; Naaldwijk 9.30 uur ds. Zippro en 19.00 uur ds. Driessen; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. de Wit; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Tanis; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J. Beens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Brugge; Oostburg 19.00 uur ds. C. Harinck; Oosterend-Texel 10.00 en 18.00 uur ds. van Dijk; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. van Krimpen; Oudemirdum 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Poederoyen 15.00 uur ds. M. Karens; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur dhr. G. Beens; Rhenen 10.00 en 17.00 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. van Aalst; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. van Krimpen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur (H.D.) ds. Mol en 15.00 uur ds. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur dhr. Bakker; Rotterdam-Alexanderpolder 17.30 uur dhr. G. Pater; Rotterdam-Centrum 9.30 en 15.00 uur dhr. G. Pater; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. Schot; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. Baaijens; Scherpenisse 9.30 en 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Hakvoort; Sint Annaland 14.30 uur dhr. G. Beens; Soest 15.30 uur ds. Sonneveld; Sprang Capelle 15.00 uur ds. J. de Pater; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur dhr. de Heer; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Vlaardingse 10.00 uur ds. Bac; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Wemeldinge 15.00 uur dhr. Bakker; Werkendam 11.15 en 18.30 uur ds. M. Karens (in de Geref. Kerk); Westkapelle 14.30 uur ds. van Gelder; Woerden 10.00 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Schipper; Yerseke 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30

uur ds. van Ekeveld; Zoetermeer 19.00 uur ds. Hakvoort; Zwijndrecht 15.00 uur ds. W.J. Karels; Zwolle 15.00 uur ds. L. Blok.

DINSDAG 17 DECEMBER 2002

Alblasserdam 19.30 uur ds. B. v/d Heiden (bijbellezing); Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher (bijbellezing); Oud Beijerland 19.30 uur ds. van Krimpen (bijbellezing); Sprang Capelle 19.30 uur ds. Mondria; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing).

WOENSDAG 18 DECEMBER 2002

Doetinchem 13.00 uur ds. Schreuder; Elspeet 19.30 uur ds. Vermeij (bijbellezing); Enkhuizen 19.30 uur ds. Meeuse; Hilversum 19.45 uur ds. Brugge; Leerdam 19.30 uur ds. Sonneveld; Meeuwen 19.30 uur ds. van Krimpen; Opheusden 19.30 uur ds. J. Karens (bijbellezing); Ouddorp 19.30 uur ds. de Wit; Poederoyen 19.30 uur ds. Mondria; Portugaal 19.30 uur ds. J. de Pater; Rhenen 19.30 uur ds. Veenendaal (bijbellezing); Rijssen-Noord 19.30 uur ds. van Dieren; Veen 19.30 uur ds. Melis (bijbellezing); Westkapelle 19.30 uur dhr. de Heer.

DONDERDAG 19 DECEMBER 2002

Hoogeveen 19.30 uur ds. Brugge; Krimpen a/d IJssel 19.30 uur ds. Schot (bijbellezing); Naaldwijk 19.45 uur ds. J. Beens; Oudemirdum 19.30 uur (H.D.) ds. van Krimpen; Stolwijk 19.30 uur ds. Schipper.

VRIJDAG 20 DECEMBER 2002

Krabbendijke 14.45 uur ds. Verschuure (huw. bev.); Wemeldinge 14.30 uur ds. Tanis (huw. bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Zondag 15 december 10.00 uur evangelist G. Baan.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur. Bijbelcursussen elke dinsdag vanaf 18.30 uur.

Bij Simon de Looier bent u altijd welkom!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; Kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

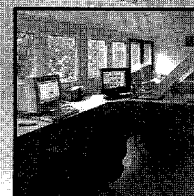
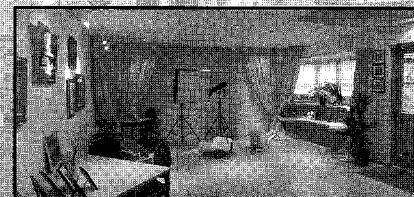
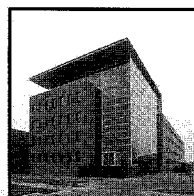
Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur evangelist H.J. van den Boogaart.

U bent hartelijk welkom in de BIJBELwinkel van dinsdag-zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

Fotografie

Willem van Cappellen

Rotterdamseweg 20 Krimpen a/d IJssel

Tel: 0180-519652 Fax 0180-554002 E-mail: info@fotowvc.nl

Met dank voor uw gewaardeerde opdracht feliciteren wij het curatorium, de docenten en studenten alsmede de bibliothecaris van de Theologische School met de opnieuw ingerichte ruimtes.

Wij wensen u er een aangename tijd toe!

HOEKMAN

Noordzandstraat 6
4401 CG Yerseke
tel. 0113-572907

Inrichter van Kantoren, Kerken en Scholen

GEEN ANDER EVANGELIE

L.Huisman

Wie dominee Huisman gekend heeft in de jaren dat hij in Nederland werkzaam mocht zijn, weet hoe indringend hij de boodschap van het kruis verkondigde.

Vele neergebogen zielen zijn door zijn indringende prediking opgebouwd. Zelf door de Geest bezielde wist hij ook anderen in gloed te zetten.

Zomaar een fragment uit één van zijn preken:

Een prediking "zonder Christus" is niets, maar dan ook niets waard. Een kerk, die niet leeft uit de Bron, verdort. Een prediking zonder Christus is weldra een kerk zonder gelovigen, is een gemeente zonder leven.

128 blz. met harde kaft, prijs € 7,-

Uitgeverij Boekhout

Tel. (0166) 66 38 05

Fax (0166) 66 33 04

E-mail: pieter@boekhout.nl

Internet: www.boekhout.nl

**deel 3
nu beschikbaar**
verkrijgbaar bij de boekhandel

Uit onderstaande series selecteerden wij voor u de volgende preken t.b.v. de komende feestdagen

Ds. J. van Haaren
OFFERANDEN
DES KLANKS
Deel 1
Gen. 21 : 3-6 advent
Micha 5 : 1 advent
Luk. 1 : 43 advent
Luk. 2 : 1-7 kerst
Luk. 2 : 8-12 kerst
Luk. 2 : 13-14 kerst
Luk. 2 : 15-20 kerst
2 Kor. 6 : 2b oudjaar
Ps. 146 : 10 nieuwjaar

Geb. ca. 175 blz.
Deel 1 t/m 5
leverbaar

per deel € 13,50

Ds. J.C. van Ravenswaay
VEEL OF
ALLES
Gen. 33 : 9-11
oudjaar
Matth. 9 : 9-13
nieuwjaar

Geb. 144 blz.

€ 13,05

Ds. W.C. Lamain
PLEISTER-
PLAATSEN
Jes. 11 : 1 advent
Gen. 49 : 24b advent
Luk. 2 : 7 kerst
Ps. 118 : 26-27 kerst
Ps. 77 : 20-21 oudjaar
Klaagl. 3 : 22 oudjaar
Jer. 3 : 23 nieuwjaar
Filip. 4 : 19 nieuwjaar

Geb. 123 blz.

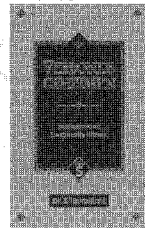
€ 11,30

Ds. P. Blok
OP WEG
NAAR
SION
Deel 2
Luk. 2 : 21 kerst
Luk. 2 : 22 kerst
Matth. 2 : 15b kerst

Geb. 170 blz.
Deel 2, 4 en 5
leverbaar

per deel € 12,95

Ds. A. Hoogerland
VERBONDS-
GEHEIMEN
Deel 5
Gen. 49 : 18 advent
Luk. 1 : 63-64 advent
Luk. 2 : 7 kerst
Luk. 2 : 16 kerst
Micha 6 : 3 oudjaar
Gen. 7 : 16b oudjaar
Deel 1
Ps. 90 : 16-17 nieuwjaar
Ps. 4 : 7 nieuwjaar

Geb. ca. 130 blz.
Deel 1 t/m 5
leverbaar

per deel € 11,50

verkrijgbaar bij de boekhandel

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
8131 ES Vlaardingen
Tel. 010 460 05 09
Fax 010 435 79 12

Collectebonnen
machinaal tellen?
vraag demo en/of referentie
Den Hertog 0314-341381/0548-515415

Wie wil ons alstublieft (tegen vergoeding) **helpen het huis schoon te houden??** Wij zijn een gezin met acht kinderen. Bij voorkeur maandagmorgen of vrijdag tot ± 3 uur.
Tel. 0180-623116

TEXEL. Ruim gelegen 6-8 pers. bungalows, 3 sl.k., wasm. en 4-6 pers. stacaravans, 2 sl.k., douche. Bel voor de folder: 0222-318391.
Bungalowpark 'De Verrassing',
Bijenkorfweg 6, Oosterend.

De stichting "Zeeland helpt in Roemenië", uitgaande van enkele leden van de Gereformeerde Gemeente te Middelburg-Centrum, is voor de verdere afwerking van het zorgcentrum voor ouderen in Pasareni op zoek naar

enthousiaste vrijwilligers

die zich hiervoor D.V. in de zomer van 2003 willen inzetten.
Let op: Leeftijd vanaf 18 jaar en bij voorkeur in bezit van rijbewijs.

Voor opgave en/of informatie kunt u contact opnemen met: De heer L.J. van Keulen, Nieuwe Vlissingseweg 116, 4335 JD Middelburg.
Tel. 0118-636138

Zoekt u een preek voor Kerst?

In **bundel 21** van 'De Zaaier' is een Kerstpreek opgenomen van wijlen **ds. A. Vergunst**, getiteld: *Kribbe en Kruis*.
En in **bundel 22** van **ds. J. v.d. Net**: *De genade van onze Heere Jezus Christus*.

Of u wenst een preek voor Oudjaar?

In **bundel 18** is er een opgenomen van **ds. H. Paul**: *De gelijkenis van de onvruchtbare vijgeboom*.

In **nr. 16** van **ds. J.J. Tanis**: *De Alfa en de Omega*.

En in **nr. 21** van **ds. van Stuijvenberg**: *Een hartdoordringende vraag*.

Bestellingen: **Adm. De Zaaier**

Schutterijstraat 233, 4381 GP, Vlissingen. Tel. 0118-415553

Boeder Scherpenzeel

AMBTSKLEDING

Kostuums: 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streepjassen ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Winkel:
Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 / 033-2778068

Op afspraak - service aan huis

KLASSIEKE ORGELS

Hoofddealer van **Johannus, Eminent, Ahlborn, Sweelinck, enz.**

Stolk Orgels

Tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d Ussel, Vrijheidslaan 55
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN KLASSIEK

Zakbijbels met zilveren en gouden slot

Bijbels in Statenvertaling

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met slot is veel zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D32z	in zwartleren band	€ 166,-
D34z	idem, met duimgrepen	€ 180,-
D32az	in antiek-bruine lederen band	€ 197,-
D34az	idem, met duimgrepen	€ 212,-
	Zakbijbels met gouden slot vanaf	€ 396,-

Ook verkrijgbaar in de boekhandel. Een uitgebreide kleurenfolder wordt u op verzoek toegezonden.

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, (0345) 61 01 55 - Giro 1.355.824 t.n.v. penningm. GBS Leerdam

Begrafenisverzorging Kina

Begravenissen in Capelle a/d IJssel e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12. Wij verzorgen geen crematies.

Begrafenis Verzorging Tollenaar
van Swindenstraat 25, 4532 KC Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Stichting Verzorgingshuizen Regio Oost (SVRO), staat voor identiteitsgebonden zorg uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten. Ons verzorgingshuis **Bethesda te Den Dolder**, is een klein en gezellig verzorgingshuis met 32 bewoners. Voor dit huis zij wij **DRINGEND** op zoek naar

✓ VERZORGENDEN (IG) M/V

De functie

Wij zoeken verzorgenden die vanuit hun professe bijdragen aan het woon- en leefklimaat van onze bewoners. Als verzorgende kun je zowel zelfstandig als in teamverband werken.

Wij vragen

Verzorgenden met een afgeronde opleiding verzorgende(IG). Je hebt affiniteit en ervaring met het verzorgen en begeleiden van ouderen én capaciteiten om behoorlijk zelfstandig binnen ons huis de helpende hand te bieden.

Meer weten?

Neem dan contact op met mevrouw M. Soflie, teamleidster Bethesda, telefoonnummer: 030 - 229 22 44.

Solliciteren?

Heb je interesse in deze functie? Stuur dan je schriftelijke reactie binnen tien dagen naar: SVRO. t.a.v. mevrouw D.J. Jansen-Ligtenberg (directiesecretaresse), Diekjansweg 1, 7462 JD Rijssen.

Wij bieden

Een prettige werksfeer, goede opleidings- en ontplooiingsmogelijkheden en arbeidsvoorwaarden conform de CAO verpleeg- en verzorgingshuizen. Het aantal arbeidsuren is bespreekbaar.

IN LIEFDEVOLLE HERINNERING...

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens
Zandee & de Kuijper

Goes: Ronde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555

Middelburg: Arnesteinweg 40
Telefoon (0118) 612579

Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterrein Lansinghage
Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Heden kunnen wij leveren:

ds. Octavius Winslow:
Dagelijks wandelen met God
dagboek tweede druk à **€ 23,-**

Twee nieuwe jeugdboeken
G.M. v.d. Sluis:
Bram Schelling à **€ 5,-**
gebonden, met illustraties
leeftijd vanaf 10 jaar

G.M. v.d. Sluis:
Geen andere goden à **€ 4,²⁵**
gebonden, met illustraties
leeftijd vanaf 10 jaar

ds. P. Blok
Uit de opperzaal à **€ 9,-**
deel 2

Boekhandel-uitgeverij
Van Wijngaarden
Vliegersvelderlaan 15
3771 XE Barneveld
Tel/Fax: 0342-417335

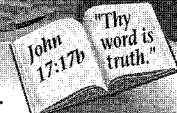
*"Ik durf niet om meer te vragen,
maar..."*

*Christenen kunnen na de kerk-
dienst de ergste honger stillen door
gratis wat broodjes mee te nemen.
Mét de honger naar Gods Woord is
de hongersnood dubbel zo groot...!*

*Uw eindejaarsgift is daarom
dubbel zo hard nodig.*

Hartelijk dank!

**Winter
actie**

**Deputaatschap
Bijbelverspreiding
Gereformeerde Gemeenten**

*Winterhulp is hard nodig in Rusland.
Maar naast voedsel en kleding is ook geestelijk
voedsel noodzakelijk. Het Deputaatschap
Bijbelverspreiding verspreidt duizenden bijbels,
boeken en traktaten onder de christenen in
Rusland, Wit-Rusland, Oekraïne, Moldavië,
Letland, Litouwen, Oezbekistan en
Kazachstan.*

*"Wij bidden voor u, dat uw handen niet verslappen
en uw harten niet schraal worden, en dat de goed-
heid Gods over u zij! Wetend, dat alle literatuur
duur is, durf ik niet om meer te vragen, maar ik
hoop, dat de Heere uw harten zal neigen voor de
gemeente van Jangioelj."*

*Wij hopen dat de Heere ook uw harten zal
neigen om ons financieel de mogelijkheid te
geven door te gaan met dit werk.*

Giro 7409485

t.n.v. Deputaatschap Bijbelverspreiding, Woerden.
Of bankrekeningnummer 3224.22.329

HONGERSNOOD in Malawi en Zimbabwe

Door het deputaatschap zijn al honderden tonnen mais
uitgedeeld in zuidelijk Afrika, dankzij uw steun.
De kerken in zuidelijk Afrika werken hard. Toch zijn er
nog miljoenen mensen in levensgevaar door voedseltekort.
Daarom blijft uw hulp in ieder geval tot de volgende
oogst in maart volgend jaar, dringend nodig!

Help! Giro 307447

DOE

WEL

**DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING
IN BIJZONDERE NODEN DER
GEREFORMEERDE GEMEENTEN**

Postbus 615 • 3440 AP Woerden
Tel. 0348-489910 • Fax 0348-483721

Privé bungalow (6 persoons) bij
Oosterend op TEXEL. Incl. wasma-
chine, magnetron en vloerverwar-
ming. Vanaf € 175,- per week. Bel
Samara: (0222) 31 81 98.

Aankomend **student** zoekt per sep-
tember 2003 D.V. **kosthuis/kamer** in
de omgeving van Delft. Liefst op
fietsafstand van de universiteit.
Tel. 0577-401310

De volgende 7 cassettes bieden wij u
t.b.v. de zending te koop aan:

Ds. G.J. van Aalst Lukas 2:51
Ds. J.J. van Ekeveld Matth. 1:19-23
Ds. C. Hogchem Jesaja 38:16-19
Ds. M. Karens Psalm 146:3
Ds. G.M. de Leeuw Lukas 2:46-50
Ds. A. Moerkerken Jesaja 4:2
Ds. A. Schreuder Hebreeën 11:5

De cassettes zijn helder en duidelijk
opgenomen. De prijs is slechts
€ 23,- Geen Portokosten.
Inl. I. Bos, Leusbroekerweg 15, 3832
BG Leusden. Tel. en Fax nummer:
033-2862261 Dagelijks van 8-22 uur.
Bgg. 06-28378488.